

● 1989 m. rugpjūčio 23 d. Trečiadienis ● Nr. 6 ●

LPS RADVILIŠKIO TARYBOS LEIDINYS

Kaina 20 kap.

TĖVYNĖS ATEITIS MŪSŲ RANKOSE

Liaudies nepasitenkinimą galima nuvartyti į pagrindį, bet neįmanoma užslopinti. Jis pastoviai rusena ir tereikia nedidelio vėjo, kad vėl užsipliekstų visa apimančia liepsna.

Šiandien įsta, griūva smurtu sulipdyta imperija, tas milžinas molio kojomis, ir dėka giles krizės, mažos tautos įgauna daugiau laisvės. Bet tai būna tam tikrame laikotarpyje. Todėl mes privalome nieko nelaukdami išnaudoti šiandieną laisvės tikslams. Kiekviena diena reikalauja ryžtingų veiksmų. Jeigu visuomenė nesidomi politika, ji rizikuoja, kad bus valdoma bukapročių. Kiekvienas turime suvokti istorijos dėsnius, įvertinti praeitį. Tik tada galėsime kurti savo Tėvynės rytojų.

Sunkus Lietuvos kelias: nuo 1795 metų iki 1918-tųjų Rusijos imperijos jungas, su kuriuo tauta niekada nesusitaikė. Pagaliau likimas lėmė, kad nuo 1918-ųjų iki 1940 metų turėjome Nepriklausomą Respubliką. Neidealizuojau to laikmečio, ne visiems buvo lengva tuometinėje Lietuvoje, bet tauta pati sprendė savo likimą, pati rinkosi savo kelią. Tauta turėjo laisvę. Bet du stambūs ir plėsrūs grobuonys, dvi tamsiausios pasaulio jėgos ketvirtajame šio amžiaus dešimtmetyje vėl pradėjo dalintis pasaulį, pamynę žmogiškumą, tarptautinę teisę, mažesnių tautų sąskaita plėtė savo imperijų ribas. Savo juodiems darbams pateisinti visada surasdavo gražių žodžių, grubų melą pateikdavo kaip tiesą. Sakoma, su melu pereisi visą pasaulį, bet atgal nesugrįši. Ir kai šiandien nebėliko melo, paaiškėjo „baltosios“ istorijos dėmės, niekam abejonių nebekelia 1939-1940-1941-ųjų ir vėlesnių metų istorinė tiesa. O tai didžiausia mūsų tautos tragedija. Jos pradžia — 1939 metų rugpjūčio 23, rugsėjo 28 dienomis, kai Vokietija pasirašė su TSRS nepuolimo sutartį — Molotovo-Ribentropo paktą ir slaptuosius protokolus. Faktiškai pasidalino kaimynų žemes ir teisę žaisti mūsų likimais.

Šiomet sukanka 50 metų nuo šių mūsų likimą lėmusių slaptųjų protokolų pasirašymo. Bet nusikalstamos žmonijai sutartys neturi senaties termino, kaip jo neturi ir laisvės troškimas. Tai liudija daugiatūkstantiniai mitingai, visa Lietuva, prigludusi prie televizijos ekranų Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio suvažiavimo transliacijos metu; tai liudija parašai po tekstu, reikalaujančių paskelbti Molotovo-Ribentropo pakto slaptuosius protokolus neturint juridinės galios nuo pat jų pasirašymo momento, ir reikalavimas likviduoti pakto pasekmes, išvesti iš Pabaltijo okupacinę kariuomenę ir leisti šių valstybių tautoms pačioms nustatyti politinę-socialinę santvarką Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje.

Mūsų šios dienos situacija tikrai ypatinga. Mums nereikia svetimų žemių. Mes nenorime kištis į kitų šalių vidaus interesus, jas juodinti. Lietuva su savo kymynėmis Latvija ir Estija siekia istorinio teisingumo, siekia atgauti tai, ką iš mūsų šios sutarties dėka 1940 metais Tarybų Sąjunga atėmė. Aš nebekarto-

siu 1940, 1941 metų įvykių, o pacituosiu Petkaus, buvusio politinio kalinio, žodžius:

„1940 metais iš mūsų buvo atimta tai, dėl ko tauta šimtmečiais kovojo. Atėjūnai tada pasakė — Lietuva bus tautinė pagal išvaizdą, socialistinė pagal turinį. Vadinasi, širdis ir siela bus išplėsta, vidun kažkas idėta ir toks lietuvis kaip manekenas buvo įstatytas į Maskvos vitrinės langą...“ Tauta paversta manekenu, pasidarė mase, gamyba pastatyta aukščiau už žmogų. Todėl niekam nerūpėjo, kai ant mūsų galvų krito radioaktyvios Cernobylio dulkės. Nematė reikalo atsi-klausti statant ekologiškai pavojingus pramonės gigantus. Kitaip galvojantis buvo laikomas priešu. O baltiausia, kad tautą pančiuose laikė sargai, kilę iš mūsų tarpo. Betgi visi — ir sargai, ir saugomieji buvome ir esame vienodi vargšai, kaip paukščiai sulipdytom plunksnom, tik sutupdyti ant skirtingų laktų. Tai, kad 90 proc. ekonomikos — ne mūsų, parodo mūsų Lietuvą.

Mums nusibodo gyventi lageryje, nusibodo diktatūra, nežiūrint to, kad lageris tarybinis, o diktatūra proletariato — nuo to ne geriau. Mes pavargome nuo nesibaigiančių eksperimentų. Pagaliau kiekviena tauta turi teisę į savo žemę, kurioje ilsisi tėvų ir protėvių kaulai, į savo kalbą, turi teisę pati spresti savo likimą.

Šiandien istorijos ratas sukasi palankia mums kryptimi. Demokratiskėja Tarybų Sąjunga, deja ne žingsnio neatsitraukta nuo vadovaujančios Komunistų partijos pozicijų. Kalbama apie Tarybų valdžią, bet neužmirštama priminti, kad tenai esantys komunistai pirmiausia turės laikytis partinės linijos interesus. Viena partija — viena ideologija. Ar ne tai ir atvedė į visuotinę krizę? Ar ne čia visų blogybių priežastis? Ar pasikeitė TSRS valdymo aparatas? Ne. Liko vienpartinė diktatūra ir nėra jokių garantijų, kad prasidėjusios reformos nebus vėl lengva ranka nubrauktos.

Pabaltijoje vykstantį atgimimą TSRS stengiasi užspausti pačių pabaltijiečių rankomis ir imigrantų pagalba („Jedinstvo“, interfrontai). Kitataučiai turėtų suvokti, kad jų niekas svetimais nelaiko. Dauguma į Lietuvą atvyko bėgdami iš ten, kur pragyvenimo lygis dar žemesnis, pas mus surado geresnes gyvenimo sąlygas. Mes jų neišskiriame, nežeminame, bet reikalaujame gerbti mūsų kraštą, kalbą, o ne lakstyti su stalininėm vėliavom ir lozungais, nukreiptais prieš Lietuvą, tuo parodant, kad esi ne šio krašto gyventojas. Nepainiokime tarpvalstybinių santykių (Lietuvos ir TSRS) su tarpnacionaliniais.

Jeigu mes patikėjome savimi, pajutome tiesos jėgą, atgavome viltį — mūsų niekas nesustabdys. Lietuva be nepriklausomybės — Lietuva be ateities. Tad būtinuose dalykuose būkim vieningi, abejotinuose — tebūnie pasirinkimo laisvė. Kieno tiesa, kieno idėjos bus artimesnės tautos daugumai, su tais ir eis tauta. Kokia bus mūsų Tėvynė rytoj, priklausys nuo visų gyvenančių šiame žemės lopinėlyje, vadinamame Lietuva, nuo mūsų kaimynų, nuo viso pasaulio, nuo proto ir sąžinės.

Antanas STANCIKAS

KODĖL LIETUVA TEISĖTAI PRIKLAUSO RUSIJAI

Atviras „Jedinstvo“ nario, kandidato į istorikus Ivano Petrovičiaus Sidorovo, laiškas Lietuvos srities nacionalistams.

Netgi Jūs, Siaurės vakarų krašto nacionalistai, kartu su mumis, gal tik kiek savotiškai, ruošiatės paminėti šlovingą Molotovo-Ribentropo pakto penkiasdešimtmetį. Garbinga data, bet jos jubiliejiniam spindesyje nublanko tas faktas, kad jau ne pirmą kartą mūsų trečioji ir paskutinioji Roma (kitos nebebus) dalijosi su Vokietija tai, kas mums teisėtai priklauso. Dabartinės Lietuvos srities padėties šaknų reiktų ieškoti 1772 metų liepos 25 d., 1793, 1795 metų įvykiuose. Tuomet trys didžiausi tų laikų banditai, atleiskit, išvaduotojai — Rusija, Austrijos imperija Prūsijos karalystė — pasidalino tada per istorinį nesusipratimą dar laisvą Žečpospolitą, Lenkijos-Lietuvos valstybę. Mes, grobikai, dovanojkit, geriausi visų mažesnių tautų globėjai ir gelbėtojai, visais laikais nebuvome pratę klausyti išvaduojamųjų nuomonės. Bet štai įrodymais, kad tada ir tada vyko būtent išvadavimas, o ne okupacija, pasirūpindavome visada iš anksto. Visus reikalingus argumentus rasite mūsų didžiojo mokslininko darbe „Senoji Rusijos istorija“, parašytame dar 1754—1758 metais. Netikite? Teko priminti.

„Kad anksčiau paminėti prūsai su variagais rosais vienos tautos, iš sekančio aišku... Nestoras prisakė atminti, kad Riuriką pakvietė slavus valdyti iš variagų rosų. Novgorodo metraštininkas kildina jį iš prūsų, su kuo daugelis garbingų knygų sutinka. Ir tokiu būdu, rosai ir prūsai jau tampa viena tauta“.

„Rytinė upės Nemeni (Nemunas) šaka, įtekanti į Kuršių įlanką, vadinosi Rusa, kurios vardas, žinoma, kilęs nuo variagų rosų...“ „Kuršių įlanka senovėje vadinta Rusna“.

„Kromeris apie senuosius prūsus rašė, kad pastarieji mėgsta vanotis pirtyje ir po to šaltame vandenyje maudytis, ką ir dabar rusai mėgsta“.

„Labiausiai patvirtinta senovės prūsų ir variagų rosų vienybė to paties stabo garbinimas... Prūsų Perkūnas — tai tas pats rosų Perunas“.

„Bet tie įrodymai bus dar stipresni, kai parodysiu, kad variagai rosai buvo viršiausia tauta ir „žnatnesnė“ nei prūsai, kurie savo vardą nuo jų gavo. Garbūs Berlyno mokyti žmonės teisingai samprotavo, kada, tyrinėdami prūsų vardo kilmę, rašo, kad arčiausieji tiesos tie, kurie žodį Prūsija kildina iš slavų kalbos, tai yra iš žodžio „Rusj“ ir priedėlio „po“. Todėl manau, kad, kai Riurikas su broliais, su visa gimine ir variagais rosais persikėlė gyventi pas Novgorodo slavus, tai likusius po jų gyventojus pavadino porusais, t. y. likusiais po rusų“.

Įrodymų, kaip matote, pakanka. Tiesa, dabartinis jūsų istorikas nacionalistas, arba taip vadinamas mokslininkas, supuvusiuose vakaruose gal ir mėgintų ginčytis, dar galutinai neįsisąmoninęs, kad kleno galybė, to ir istorinė teisybė. Mūsų didysis enciklopedistas M. Lomonosovas neapsiriko, vykdydamas, kaip dabar pasakytų, laiko užsakymą. Svarbu politinės išvados. Paklausykite:

„Lietuva, Žemaitija, Podliachi

Sidorovo kalbą užrašė ir išvertė Istorinės atminties klubo narys V. BIKAUSKAS. Vertėjas atsiprašo ir pareiškia, kad ne visai sutinka su savo laiku Berlyne ir Maskvoje „istorikų“ praktikų gerbiamo draugo Sidorovo nuomone. Vertėjas kviečia pasiskaityti 1987 metais „Molodaja gvardija“ leidykloje išleista knygą „Tūkstantmečių kelias“. Ten be jau minėtų argumentų rasite V. Ščerbakov, A. Kuzmin ir kitų darbus, kuriuose ne mažiau logiškai įrodoma, kad etruskai — tai rusai, Troja — rusų miestas, Odoakras, Romos imperijos nuvertėjas, — rusas, netgi nedrąsiai užsimenama, kad atlantai gal irgi rusai...

(Polesė) iš senų senovės vadinosi Rusia ir tą pavadinimą nedera kildinti nuo Riuriko atėjimo pas novgorodiečius, nes jis plačiai paplitęs po pietrytinę variagų jūros (Baltija) dalį nuo neatmenamų laikų“.

„Parodžius rosų tapatybę su prūsais ir pirmųjų viršumą prieš anuos, derėtų išnagrinėti kartą, iš kurios kilo šios abi tautos. Aš iš anksto skelbiu, kad abi tautos slavų kilmės ir jų kalbos slavų, tik per maišatį su kitais (pastaroji) nemažai nutolo nuo savo šaknų.“

Išvadas iš šių išvadų padarėme ir mes, praktikai, 1793 metais.

Tovarišai, esate rusai, tik, žinoma, žemesni už mus, didžiarusius, ką pakankamai moksliskai įrodė mūsų gerijus Lomonosovas. Paklydusios rusų tautos avelės, kur jūsų dėkingumas už mūsų dešimtmetes pastangas?! Tik jūsų labai išvadavę uždraudėme pačių universitetą, tautinės mokyklas, draudėme svetimos įtakos subjaurotą jūsų dialektą, pagaliau visai neseniai pasiūlėme jau jūsų darželiuose vaikams pradėti mokytis vienintelės taisyklingos, vienintelės mūsų liaudies kalbos. O kiek vargome, stengdamiesi jums įskiepyti vienintelį teisingą ir neabejotiną mūsų tikėjimą. Tiesa, prie carų — vieną, o dabar — kitą. Visa tai tik tam, kad pagaliau susilietumėte su mumis. Nedėkingieji, raminkitės! Neužmirškite, kad aš nors ir brolis, bet vis dėlto vyresnis ir stipresnis! Prireikus kumščiu įrodyčiau savo teisybę! Tegyvuoją viso pasaulio išvaduojamųjų ir išvaduojujų jedinstva!

Palaukit, ateis laikas ir įrodysime, kad Amerika taip pat mūsų žemė. Juk ir tenai yra miestas Maskva, o pertis jų žmonės irgi mėgsta.

Vilniaus krašto paėmimas

Po 1939 metų spalio 10 d. sutarties tarp TSRS ir Lietuvos dėl Vilniaus krašto grąžinimo Lietuvai antaras kunigaikštienės Birutės vardo ulonų pulkas, stovėjęs Alytuje, vyriausybės įsakymu išvyko prie tuometinės demarkacinės linijos, kad spalio 11 d. ižgiuotų į okupuotą Vilniaus kraštą.

Buvo numatyta tikslios valandos ir minutės, kada Raudonoji armija iš kiekvienos vietovės pasitraukia, o mes įžengiame.

Spalio 11 dienos rytą vietoje numatyto žygio gavome įsakymą laukti, nes rusai, pasirodė, dar nepasiruošę. Atidėta buvo kelioms valandom,

bet teko išlaukti iki spalio 27 d. Mat visą tą laiką raudonarmiečiai „ruošėsi“ perdavimui. Po 16 parų neaiškaus laukimo pagaliau pajudėjome.

Pulkas žygiavo Valkininkų kryptimi. Man su eskadronu, paskirtam į kairę pulko apsaugą, teko žygiuoti nuo pulko branduolio Eišiškių kryptimi. Galutinis punktas — Eišiškės.

Tokia stipri pulko žygio apsauga buvo dėl to, kad miškingose vietovėse veikė stiprūs lenkų partizanų būriai.

Mūsų žygio nuotaika buvo puiki. Priartėjus prie pirmųjų Vilniaus

krašto gyvenviečių, mus su gėlėmis, duona ir druska sutiko vietos lietuviai. Jų akyse džiaugsmo ašaros. Jie paskubom stengėsi pasiguosti, kaip juos engė lenkai, bet dabar, atėjus rusams, pasidarė dar blogesnis gyvenimas. Visos krautuvės uždarytos, nes nebegali laisvai prekiauti. Raudonarmiečiai visai apgaudinėja, vietoje tikrų pinigų įduodą paskolos lakštus ir t. t.

Džiaugsmingai ir nuoširdžiai buvome sutinkami visur. Džiaugėmės ir patys, nes visur be jokių trukdymų sutartą perdavimo valandą raudonarmiečiai pasitraukdavo laiku.

Priartėję prie Rudiškių miestelio, sutikome išėjusių puskilometrį į priekį didžiulę minią vietinių lietu-

(Nukelta į 3 psl.)

Vilniaus krašto paėmimas

(Atkelta iš 2 psl.)

vių, kurie valiuodami sveikino mus. Bet pamatėme ir raudonarmiečius, su dainomis ir raudonomis vėliavukėmis ant durtuvų energingai maršiuojančius miestelio gatvėmis ir nesirengiančius nustatytą valandą pasitraukti iš Rudiškių. Laikasėjo, o jie vis marširavo. Ispėjau jų vadą, kad toks abiejų valstybių susitarimo nesilaikymas privers mane jėga užimti Rudiškes. Aiškinosi, kad jie nespėję pasikrauti. Keista, nes tam turėjo 16 dienų. Ižy-

giavę į miestelį, pamatėme to pasikrovimo nespėjimą. Mat jie vis grobė ir, ką tik galėjo, krovėsi į sunkvežimius. Geležinkelio stotyje iš krosnių, kurios dar buvo šiltos, išlupinėjo dureles, ištraukė sklendes ir visa, kas buvo iš metalo, buvo pakrauta ir išvežta. Mums nesuprantamas ir keistas buvo tas barbariškas pasielgimas, stebėjomės, kam nedideliame kariniui daliniui žygyje reikalingos visokios krosnių durelės.

Rudiškėse pasilikome nakvoti.

Vietos lietuviai surengė susitikimo vakarą. Buvo pasidalyta išpūdžiais, daug sunkių jų išgyvenimų teko išgirsti iš lenkų valdymo laikotarpio, bet nemažiau ir skriaudų, patirtų iš atėjusių rusų.

Kitą dieną išžygiavom į paskutinį punktą — Eišiškes. Dar prieš išvykstant pradėjo atidarinėti krautuves ir sunešti paslėptas prekes. Žmonės pasijuto žmonėmis, džiaugėsi, kad dabar jie — Lietuvos valstybės piliečiai.

Eišiškėse mus pakeitė kitas eskadronas, o mes grįžome į pulką Valkininkuose.

Antanas SUŠINSKAS

Artimiausioje LTSR Aukščiausiosios Tarybos sesijoje numatoma paskirti vietinių tarybų rinkimų datą. Nežiūrint į visas abejones, net nesiteikiama atsakyti į daugybę iškilusių klausimų. Kokia vietinių tarybų prasmė? Koks jų statusas, kokie įgaliojimai? Ką tarybos gali ir ko negali? Seni įstatymai beviltiškai pasenę, o naujų motyvuotų argumentų nesigirdi.

Tebesiginčijama dėl pačių tarybų struktūros rajone, dėl apylinkių tarybų reikalingumo. Žinoma, jei vykdomajame komitete tegali antspaudo uždėti ar pažyma išduoti, tokia taryba visiškai nereikalinga. Bet kodėl turime taikstyti su tokia beteiše padėtimi? Atsisakydami apylinkių tarybų, atmetame liaudies valdžios principą. Tai įtvirtintų absoliučią ūkinio vadovo valdžią, įteisinėtų valstybinio feodalizmo sistemą.

Kitas klausimas — kiek rinksiame. Keturmilijoninę Čikagą valdo 60 renkamų žmonių (vienas atstovauja 67 tūkst. rinkėjų). Išties, geriau mažiau, bet geriau. Mes net čia vaikėmės kiekybės. Stai Seduvą valdo 50 (!) deputatų, valdo, tiesa, su išlygom — ne visi, ne visada, nes būna sesijų, kai nesurenkama kvorumo ir negalima priimti jokio sprendimo. Kuo daugiau žmonių, tuo daugiau atsistatintių, be kovos praėjusių.

Kaip svarstoma mūsų rajone kiekybinė būsimų tarybų sudėtis? Niekaip. Nors rinkimai galbūt ant nosies. Tad iškyla klausimas — kodėl? Juk politikoje viskas turi savo prasmę — ir tai, kas daroma, ir tai, kas nutylima. Rajono valdžia ruošiasi rinkimams tydomis ir tikriausiai mano apygardų skaičių nuleisti iš viršaus paskutiniu momentu, kai visiems svarstymams neliks laiko.

Ir dar vienas momentas. Ekonomiškai savarankiškoje Lietuvoje žymiai daugiau teisių bus suteikta vietiniams organams, plėsis vietinė savivalda. Vietiniai biudžetai didele dalimi bus formuojami iš toje teritorijoje esančių įmonių mokesčių (gal ir iš vietos gyventojų mokesčių). Šios įmonės savo ruožtu turi įgyti didesnę laisvę. Bendra idėja aiški, bet tai turi būti griežtai api-

RINKIMAI. Į KĄ? Į AUKŠČIAUSIAJĄ TARYBĄ

brėžta respublikiniu Savivaldos įstatymu, kurio koncepcija dar neparengta. Vis garsiau kalbama apie naują administracinį-teritorinį Lietuvos suskirstymą, kuris dabar peršamus vietinius rinkimus iš anksto pasmerkia. Nejau Lietuva turi tiek daug lėšų, kad galėtų leisti sau beprasmiškus rinkimus?

Daug kalbama apie realios valdžios suteikimą vietinėms taryboms. Laikas būtų ją suteikti įstatymais. O ar gali pačios tarybos paimti valdžią, kovodamos su partiniu ir vykdomuoju aparatu. Ta kova gali būti rezultatyvi tik tuo atveju, jei tarybos kovos dėl įstatymų jiems skirtos valdžios. Be tokio teisinio pagrindimo palaužti stagnatorių pasipriešinimą vargu ar pavyks. Likutį tik pažadai ir galimybės valdininkams nevykdyti tarybų nutarimų ar tik imituoti jų vykdymą, t. y. toliau sabotuoti pertvarką rajone. Taigi realią valdžią taryboms suteikti ir numatyti jos įgyvendinimo mechanizmą gali tik įstatymas.

Akivaizdu, kad rinkimai į vietines tarybas, kuol nėra Savivaldos įstatymo, yra nereikalingi. Tai būtų rinkimai į nežinia ką. Tuo keliu aktyvizuoti vietinės valdžios nepavyks. Tokios tarybos neišvengiamai taps bergždžių diskusijų klubu, ką jau parodė TSRS Liaudies deputatų suvažiavimo farsas Maskvoje. Nors mūsų ir nepatenkina dabartinės vietinės tarybos, visgi tikslinga apsisvarvuoti kantrybe ir lukterėti.

Kuol kas bandoma nukreipti dėmesį nuo esminių dalykų į rinkimų įstatymo svarstymą. Atseit, pirma išrinksiame, o paskui jau ieškosime deputatams darbo. O gal ir nelabai ieškosime... Tam tikros jėgos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiume gerai supranta, kad po vietinių rinkimų niekas nepasikeis. To, matyt, ir siekiama. Kas kita būtų po Aukščiausiosios Tarybos rinkimų, bet kaip tik to ir bijoma.

Jeigu vietinių tarybų neveiklumą

dar galima kurį laiką toleruoti, tai su padėtimi LTSR AT taikstyti negalima. Kaip galima būtų apibūdinti dabartinę Aukščiausiąją Tarybą? 1) Ne liaudies išrinkta, o aparato paskirta ir jo interesus tenkinanti balsavimo mašina. 2) Ne savarankiška, o valnuojama. Gegužės 18 d. beveik vienbalsiai priimtos 4 konstitucinės pataisos. Kas trukdė tą padaryti dar lapkričio mėnesį? Prezidiumas, kuris dabar leido. O jei būtų neleidęs, tai pataisas matytume kaip savo ausis. 3) Lengvai apgaunama. Prisiminkime lapkričio mėnesio procedūrines manipuliacijas. 4) Nekompetentinga. Tą parodo tiek deputatų profesijos, tiek svarstymų eiga ir net nesugebėjimas laiku paspausti reikiama mygtuką. 5) Neprofesionali. Aukščiausioji Taryba nėra nuolat veikianti, viską už ją ruošia AT Prezidiumas. 6) Abejinga. Daug deputatų neranda laiko atvykti į sesijas, kiti po pertraukų užsibūna bufete, o vakare labai skuba į namus. 7) Konservatyvi, stagnatoriška. Tai rodo 100 balsų prieš K. Prunskienę. Ko norėti — ten tebėra J. Gureckas, R. Songaila ir t. t. 8) Bijanti atviros balsavimo. Spaudė mygtuką prieš, nenori to patvirtinti rankos pakėlimu. Ko bijoti, jei ramia sąžine balsuojai? 9) Bijanti liaudies balso, viengiantį susitikti su žmonėmis (ypač tai liečia šešis mūsų rajono atstovus). Deputatai nenori gauti rinkėjų priesakų, nes jų neįvykdžius, apsunkinama sąžinė. Tai stručio pozicija. Žmonių priesakai sutinkami kaip diktatas, o aparato — kaip natūralus dalykas.

Manau, šių priežasčių užtenka, kad Aukščiausioji Taryba galėtų nutraukti savo įgaliojimus kiek anksčiau. TSRS Aukščiausioji Taryba tai padarė dar pernai. Dabartinė LTSR AT tikrai neturi tautos pasitikėjimo. Artimiausioji sesija privalo paskirti naujų rinkimų į LTSR Aukščiausiąją Tarybą datą. Laikas nelaukia.

Kęstutis PAKŠTAS

Kas bus, jeigu...?

1989 metų liepos mėnesį Vėriškių eksperimentinio ūkio Prastavonių skyriuje vyko šio skyriaus diena. Joje dalyvavo ir ūkio vadovas Kęstutis Andrijauskas. Po įprastinio ekonominių rezultatų suvedimo (pirmilčių, priesvorių atskirose fermose ir t. t.) K. Andrijauskas pasidalino ir savo originaliomis mintimis dėl naujai priimto Ūkio įstatymo taikymo. Keletą jų ir pateiksiu: „Joks individualus ūkininkavimas neįmanomas. Iš kur jūs gausite trobesių, ūkinių pastatų, mašinų, sėklos? Kas jums suteiks paskolų statybinių medžiagų? Pagaliau, jeigu jūs ir pradėsite ūkininkauti, spraskite: juk viskas čia laikina. Ką gi jūs, vargšeliai, darysite, jeigu Gorbačiovą nebebus? Išveš, visus jus išveš Sibiran išbuožinę. Štai Juozas Jučas, prastavonietis pensininkas, vieną kartą jau buvo Sibire. Antrą kartą turbūt jau nebebius važiuoti!“

Drg. A. Brazauskas savo kalboje LKP CK plenumo pasigedo Lietu-

vos komunistų tarpe aukšto intelektualinio lygio, inteligentiškų, naujo tipo darbuotojų. Manau, kad K. Andrijauskas kaip tik ir yra inteligentiškas, nestandartiškai mąstantis, nestokojas iniciatyvos naujo tipo partinis kadrų. Jis ne tik laiku ir giliai perpranta kintančią TSKP politiką, bet nepaprastai operatyviai, profesionaliai ir kūrybiškai sugeba jai pritaikyti vietos gyventojų psichologijos ypatumus. Sis sugebėjimas yra būtinas kiekvienam naujo tipo partiniam darbuotojui ir privalo tapti neatsiejamu jo moralinio veido bruožu.

Tad pirmyn į Nepriklausomybę, draugai lietuviai, kartu su tokiais beatsimainančiais, beatsinaujančiais Lietuvos komunistais!

Baigdamas noriu paklausti K. Andrijausko:

— Kas gi jums bus, jeigu pasiliks M. Gorbačiovas?

Pagalvokite apie tai.

VALSTIETIS

Redakcijai valstiečio pavardė žinoma, bet žmogus ištis bijo... Si-biro.

TELKIAM! NESAMDOMI DARBININKAI!

Kadangi vaikų darželio „Žvaigždutė“ kolektyvas gerokai pavargo, nuolat darbo metu talkininkaudamas komunistės ponios Sidlauskienės česnakų laukuose, ieškome žmonių, ištikimų jos idėjoms, naujai pamainai. Jaunos darželio auklėtojos, paragavusios demokratijos vėjų, nebesugeba įvertinti praeities revoliucinių dienų vertybių, todėl naujai darže-

lio „Žvaigždutė“ vedėjai susidaro didelių organizacinių sunkumų. Kartais ir pačiai tenka padirbėti. Gerų intencijų yra parodės paruošų supirkimo kontoros kolektyvas, priėmęs iš ponios nedžiovintą tų laukų produkciją ir, matyt, pasirvęs pats ją išdžiovinti. O gal dar kas norėtų vaikų darželį atleisti nuo prievartinės labdaros?

EKSPERIMENTAS

Kaip ir kiekvienas metais, šiemet organizuojamas intensyvusis lietuvių kalbos ir literatūros mokymas aukštesniųjų klasių mokiniams. Primename, kad paprastose bendrojo lavinimo vidurinėse mokyklose respublikoje 9—12 kl. lietuvių kalbos ir literatūros mokama 5 val. per savaitę. Tai gerokai įgrįsta, ypač tiems, kurie lietuvių kalbą neturi gabumų. Rajono Liaudies švietimo skyriaus iniciatyva (jos ėmėsi vedėjo pavaduotoja S. Adomaitienė) Radviliškio III vidurinėje mokykloje jau kelinti metai vyksta eksperimentas — mo-

koma lietuvių kalbos ir literatūros tik dvi dienas, išdėstant 5 val. medžiagą. Eksperimentu siekiama ištirti, kiek ilgai tvers tėvų ir vaikų kantrybė ir kada tėvai pradės domėtis, kiek ir ko mokosi jų vaikai. Eksperimentas absurdiškas, reikalaujantis drąsos, todėl eksperimentuoja pati Liaudies švietimo skyriaus vedėjo pavaduotoja drg. S. Adomaitienė. Raginame atsileipti į Lietuvos Vyriausybės priimtus nutarimus „Dėl lietuvių kalbos ir literatūros mokymo pagerinimo“ ir užsirašyti į intensyvaus mokymo klasę.

A. VANAGAITĖ

„ATGIMIMAS“

JAU PRENUMERUOJAMAS!

1990 metais 16 puslapių necenzūruojamame Sąjūdžio savaitraštyje skaitysite: Sąjūdžio strategija ir taktika, informacija iš Būstinės, miestų ir rajonų; Lietuvos partijų, politinių judėjimų, sąjungų veikla; Savarankiška ekonomika: problemos ir spren-

dimai; Lietuvos istorija: pažadinta atmintis; Tautinė kultūra: ką iš mūsų norėjo atimti; Pasaulio spauda: apie save ir apie mus.

„Atgimimo“ prenumerata priimama visose „Lietuvos spaudos“ agentūrose ir ryšių skyriuose iki spalio 1 d. Kaina metams 20,80 rub., pusmečiui, — 10,40 rub. Skubėkite!

Kieno ranka užkasė, to ir atkasa...

Jeigu tą senovinį užkeikimą daug syk kartotų Prokuratūra ar Liaudies kontrolės komitetas ir neatsirašinėję raštais imtusi veiklos, galėtų atkasti Radviliškio mechanizacijos priemonių gamyklos statytos liūdnai pagarsėjusios plieno liejyklos (pastatai kainavo 450881 rub., o įranga, apiforminta kaip kapitalinis remontas, 1 mln. 18 tūkst. rub.), palaidotas konstrukcijas, elektros variklius, suvirinimo agregatus, elektrinius vežimėlius ir kitus gaminius iš juodųjų ir spalvotųjų metalų. Kadangi kartais už spalvotuosius metalus parduodami čekiški liemenukai, bijau, kad moterys nesusigundytų išsikasti, todėl skubu painformuoti: lengvai atkasti gali tik MPG direktorius K. Utkus, nes taip gudriai, neiškasamai palaidoti liaudies turtą, pasakyčiau, gyvus pinigus, paprastas žmogus nebūtų sugalvojęs, tam reikia turėti ekonomiškai veikiančią galvelę ir vadovo kėdę. Viskas užkasta gelžbetoniniuose rūsiuose, o ant perdengimo plokščių užlietas storas betono sluoksniu. Kukuok dabar nekukavęs. Rašė žmogus į rajoninį laikraštį, į rajono Prokuratūrą, į Liaudies kontrolės komitetą, į Finansų ministeriją, į „Tiesą“, bet jokios tiesos nerado, nes niekas nesirijo kasinėti MPG teritorijos ir ieškoti, ką direktorius paslėpė. Mūsų prokuroras irgi nekasinėjo. Jis rajoninio laikraščio redakcijai atsakė aprioriškai: piktnaudžiavimo nerasta. O žmogus štai negali nurimti, kreipiasi į „Kelią“, ir aš išdėstau, ką jis mums rašo. Man aišku viena: grybo ir to nieškojės nerasi, o piktnaudžiavimų — tuo labiau. Tų piktnaudžiavimų gal nė būti nėra. Mat kad užkasė, o ne į komisą direktoriaus žmona nunešė. Tik, sakau, gal nereikėtų tokių pinigų užkasinėti. Ir šioje ekonominiuose požiūriu absurdiškoje istorijoje kaltų nėra. O gal kas norėtų „ekshumuoti“ liejyklos įrangos griaučius ir parodyti prokurorui ir Liaudies kontrolės komiteto pirmininkui? Jeigu šie nepanorėtų, galėtų išdalinti bazėje pažinčių neturinčioms moterims. Geisčių prekių užtektų iki grabo lentos.

Remdamasi Zigmo BAGUČIAUSKO laišku „Keliui“ ir jo susirašinėjimo su teisybės privalančiomis ieškoti įstagamis medžiaga, spaudai parengė

Genovaitė BAGDONIENĖ

235120, Radviliškis,
Maironio 6
„KELIAS“

Spauda — iškilioji, apimtis 0,5 sp. lanko. Tiražas 3000 egz. Rinko ir spaudė Siaulių valstybinės spaustu-
vės „Titnagas“ Radviliškio skyrius.
V. Bernotėno 5. Užsak. Nr. 2042.

Numerį spaudai parengė:
G. BAGDONIENĖ, J. JASAITIS.
A. STANČIKAS, S. ŽIAUNYTĖ.